

ד ר ת ה ד ש

מותר להרעיש, מותר לאכול, מותר לדבר בפלאפון, מותר לפתח קשרים רומנטיים או סתם להימרח על הפוף עד חמש לפנות בוקר • לכבוד תקופת המבחנים נפתחה הספרייה למדעי החברה באוניברסיטת תל אביב גם אחרי החשכה והתאימה את עצמה לדרישות הסטודנטים • **אייתי אילנאי** בילה לילה במקום הכי לוחט בעיר

"הפתח, שהוא החלק הראשון של הכתבה, משמש כקרט שנועד ללכוד את עיניו של הקורא ולגרוור אותו אל תוך הכתבה עצמה"

את הפתח לכתבה שאלתי מתוך הספר "עיתונאות" של יחיאל לימור ורפי מון, שמרי נח כאבן שאין לה הופכין על אחר המדעים בספרייה למדעי החברה ולניהול של אוניב. בספרייה למדעי החברה הוועדה של אוניב ריטת תל אביב. הספר הזה, התנ"ך של העי תונאות העברית אם תרצו, הוא יצור מרוט ואפור ששולי דפיו מזהיבים. גאלתי אותו מהשימון הרייני שלו בדיוק ב-00:30, שעה מאוחרת לכל הדעות. לא הייתי צריך לפרוץ לשם על מנת לשם יד על הספסלים המהוה הזה. באשמורת הלילה הייתה הספרייה למדעי החברה באוניברסיטת תל אביב פתוחה לרווחה, ואפילו נכחו בה די הרבה אנשים. אם לא די בכך, הספרייה הייתה באותה שעה רועשת למדי: סטודנטים חסרי

בושה שוחחו בטלפונים הניידים או צפו בט לווזיה, אחרים התגודדו בקבוצות ועשו קו לות של אנשים שנהגים, כוסות קפה הונחו בחוסר אחריות על השולחנות, ואת האווירה ניתן היה להגדיר באופן כללי כפסטיבל. במרכז המהומה הוו עמדה שלומית פרי, מנהלת הספרייה בכבודה ובעצמה, והתמור גגה. "איזה תענוג", אמרה כשחזרו רחב נסוך על פניה.

לאחר שנועד לי שכמחווה של רצון טוב מצד האוניברסיטה ולרגל תקופת המבחנים, תישאר הספרייה למדעי החברה פתוחה במהלך כל הלילה, החלטתי לקפוץ לביקור. חשבתי שאמצא את עצמי בחלל ריק ומה דעה, בין ספריית ממורמרת לשומר מנומנם. התבררתי. מתברר שהספרייה, החור השחור שנגמ נעתי מלהתקרב אליו בעת שירותי כסטור דגט בינוני בפקולטה למדעי החברה, הפכה

למקום הכי חם בקמפוס. לא מדובר רק בבית הקפה שנפתח בכניסה או כעוכה שבמהלך השבוע האחרון נערכו שם חוגי שיאצו, רפלי קסולוגיה ודבר מה המכונה "מדיטיציה אקטי" בית". הספרייה עברה טרנספורמציה עמוקה הרבה יותר. היא הפכה למקום שוקק חיים. "הספרייה לא צריכה להיות רק מרכז של ספרים וכתבי עת, אלא מרכז מידע, מרכז למידה ומקום חברתי", אמרת המנהלת פרי בשיחה שאנחנו מנהלים במשרדה הלבן שבי רכתי הספרייה. "אני קוראת לזה 'חויית ספ' רייה אחרת'. אנחנו רוצים לייצר לסטודנטים אזורים של רעש, של למידה בקבוצות, מקום לאתגרת, מקום לאכול ולשתות. הרעיון הוא להחריד חסמי כניסה, להנגיש את הספרייה, לייצר פה חויית ספרייה רלוונטית, ידירותית למשתמש, סוג של בית".

זה דבר מהפכני. יושבת מולי ספרינית ואומרת שהיא רוצה רעש בספרייה. "ביוני 2009 עברתי לכיסא מנהלת הספרייה, והבנתי שלהיות ספרינית 'צורקת' זה לא מספיק. ספרינית צורקת זה אומר שהספ

סטודנטים צריכים להיות בשקט, לא להיכנס לספרייה עם תיקים, שהמדפים יהיו מטורדים וכן כן. זה לא עובד. אנחנו צריכים לא פשר ספרייה אחרת. זה חלק מתפיסת עולם שאומרת שצריך להנגיש, שהיה טיפונת כמו בבית, קצת מבולגן".

השינוי המואץ שעבר על הספרייה נולד כתוצאה מלחץ של סטודנטים. "לסטודנטים נמצאות התל אביבית קשה ללמוד בקבר צות, בטח במהלך הלילה", מסביר אורי רש טיק, יו"ר אגודת הסטודנטים. "או שאתה מפריע לשותף שלך לדירה, או שאתה הולך לשבת בבית קפה ונכנס לעלויות גבוהות.

לסטודנטים אין איפה ללמוד". רשטיק, אדם פעלתן שמדבר בלי שון רבים, פעל בשם הסטודנטים והציק להנהלת האוניברסיטה, עד שזו הסכימה לשנות את הספרייה בהתאם לדרישותיו. "כעת אנחנו עונים כאן על צרכים משמ עותיים של סטודנטים", הוא אומר. "הספרייה הזאת היא המרחב היחיד בארץ שמאפשר למידה בקבוצות ולמידה פרטי נית באיכות גבוהה".

מעבר לשינוי הגישה והפיתוח למקום סוער וגועש, יש שיאמרו אפילו מגניב, לאחרונה אף עברה הספרייה שיפוץ מסיבי בעלות של כשלושה מיליון שקל. מתחת הפנים מוגדרת בדי הסטודנטים והנהלת האוניברסיטה כהצלחה מסחררת, והראיה היא השימוש המופרז עושים סטודנטים במקום הזה לאחרונה. בעתיד ייתכן שגם שאר הספריית באוניברסיטה יעברו מהפך דומה. כחלק מתפיסת העולם החליטו

באוניברסיטה לפתוח את הספרייה 24 שעות ברציפות בעת תקופת המבחנים, כדי לאפשר לסטודנטים ללמוד בה כאוות נפשם. לדברי אנשי האוניברסיטה זו הפעם הראשונה שספרייה אוניברסיטאית ביש ראל פתוחה במשך הלילה. "ממש כמו בס" טנפורד ובהורדר", מתלהבת פרי.

אנחנו יוצאים לסיוו, שאתו מובילים פרי ורשטיק בצעדים נמרצים. הסיוו מת רכו בקומת הביניים של הספרייה, שזכתה למרב תשומת הלב במהלך השיפוץ ונח נכה לפני כשבועיים. זה סיוו מנקר עיי ניים.

במרכז הקומה נפרס בפנינו מתחם וכו 70 מחשבים חדשים (בשעה 23:30 כולם תפוסים). הסטודנטים שיושבים מול מסכי המחשב מאזנים את הצורך בקריאת מא מרים על ידי רילוג לפייסבוק או לטוויטר.

מדי פעם הם אפילו, רחמנא ליצלן, מת לוצצים אחר עם השני. כשהם עושים זאת איש לא מהסה אותם. נכון, יש כאן קצת רעש, אבל הוא מרגיש כמו רעש בריא, פרודוקטיבי. מדי פעם אפילו נשמע צפ צוף של טלפון נייד. פרי מתעקשת מול פניי המשתאות שאין חובה להשתיק כאן את הטלפון.

את החלק הדרומי של הספרייה הוצה קיר זכוכית אטום לרעשים, שמאחוריו, כמו מאחורי הרי האופל, מצוי "מתחם השקט". כאן, כמו בימים הטובים, חובה לשמור על השקט. גם המתחם הזה מאוכלס בצפיפות וללמוד בקבוצה, להרעיש כמה שמתחשק, וכל זאת מבלי להפריע לשאר האנשים בספרייה. רגע לפני חצות וחרדי הלמידה הללו מלאים כולם, בסטודנטים שגראים כדגים באקווריום. יש לי תחושה שהלקם אפילו מבטטים.

בחלקה הדרומי של הקומה פורזו שר לחנות עגולים, שמסביבם ישבות קבו

צות של סטודנטים חמושים בקלסרים ובי מחשבים ניידים. אף אחד לא מונע מהם לדבר, אם כי בעת שאנחנו קרבים רובם ככולם סותמים את הפה ונועצים בנו מב טים מציצניים (נדמה לי שהם מתרגשים בעיקר מנוכחותו של היו"ר רשטיק. להי סתובב איתו ברחבי הקמפוס זה כמו להסי תוכב עם אורית פוקס בבני ברק).

את החלק הדרומי של הספרייה הוצה קיר זכוכית אטום לרעשים, שמאחוריו, כמו מאחורי הרי האופל, מצוי "מתחם השקט". כאן, כמו בימים הטובים, חובה לשמור על השקט. גם המתחם הזה מאוכלס בצפיפות וללמוד בקבוצה, להרעיש כמה שמתחשק, וכל זאת מבלי להפריע לשאר האנשים בספרייה. רגע לפני חצות וחרדי הלמידה הללו מלאים כולם, בסטודנטים שגראים כדגים באקווריום. יש לי תחושה שהלקם אפילו מבטטים. בחלקה הדרומי של הקומה פורזו שר לחנות עגולים, שמסביבם ישבות קבו

הספרייה עברה טרנספורמציה. את האווירה ניתן להגדיר באופן כללי כפסטיבל

הספרים עדיין נמצאים בספרייה, אבל הם משתדלים לא להפריע

פקה, פנאן", ממשיך אלון, שאוהב יותר מכול את חדר הפופים, ומגיע לטפ"רייה כדי למצוא בחורות (כך לפחות טוענת הבחורה שיושבת כרגע לצידו ומנסה להסביר לו משהו שכולל גרפיקה ומשוואות).
 זו ספרייה שלא הכרתי. בתקופתי כסטודנט מן המניין באוניברסיטה, הייתה הספרייה מוקצית מחמת מיאוס. היא לא הייתה סתלבת, ובטח לא פנאן. ספרניות וועמות דאגו לה שתיק כל רחש, שומרים עצבניים היו דורשים ממך להשאיר את התיק בחוץ, ביחד עם שמחת החיים. זה היה מקום שמגיעים אליו בלית ברירה, באי רצון, כדי לשאול ספר או לכ"תוב עבודה. מקום שנמלטים ממנו לאחר שהמשימה הושלמה מבלי להביט לאחור.
 כשאני הייתי סטודנט לא הגעתי לספרייה לחפש בחורות. פשוט לא היו בחורות בספרייה, ואם הן היו כאן הן היו טרודות מרי בעבודה סמינריונית מכדי להתייחס אליי.
 אני מרגיש זקן כשאני מסתובב פה, שרירי ארכיאולוגי. מה שמבהיל הוא שסיימתי את לימודיי באוניברסיטה לפני פחות משלוש שנים, זה הכול. הסערה ששינתה את פני הספרייה לעד התרחשה במהירות מסחררת, כמעט בלתי נתפסת.

מלבדי יש כאן עוד שרידים אר"כיאולוגיים. קוראים להם "ספרים". נדמה לי שעבור מרבית הסטודנטים הספר הוא נחלת העבר, ממש כמו מכשיר הווידאו והמיני דיסק. הספר הוא לכל היותר אנקדוטה. זה לא ש"סטודנטים בימינו לא קוראים, אבל הם עושים זאת ממסכי המחשב. תנועת הדפדוף עומדת לעבור מהעולם הספרים עדיין נמצאים בספרייה, אבל הם עומדים ברמה על המדף, פים, כמעט לא נשלפים, משתדלים לא להפריע. בעת שיפוץ קומת הביניים סולקו מכאן עשרות ספרים וכתבי עת כדי לפנות מקום למחשבים ולחדרי הלימוד. מאז שאני הייתי סטודנט, בתקופה הפרה-דיסטורית, התרבו המחשבים וכבשו עוד ועוד משטחי הספרייה על חשבון מדפי הספרים. הספרים שנות"רו כאן, מעלי האבק, העצובים, נצ"מדים למדף בכל כוחם. הם נמצאים בדרך החוצה, אל המוויאון. נראה שגם המילה "ספרייה" עומדת לעבור מהעולם. ■

בקצה הקומה מטבי"חון רחב, שמיד עם הכניסה אליו כולנו מסכימים שמישהו אכל בו פיצה. המטבחון מצויד במיקרו ובוטוסטר אובן, מתנת אגודת הסטודנטים, וכולל פינת "קפה אמון". האגודה דאגה להציב כאן קפה, חלב וסוכר, וכל מי שמוזג לעצמו כוס מ"זמן לשלש כמה שקלים, כראות עיניו, לקופה קטנה הצמודה לקומקום. "תתפלא", אומר רשטיק, "ההשקעה שלנו בקפה מחוירה את עצמה".
 החדר המגניב ביותר בספרייה הוא חדר הפופים. מדובר בחדר גדול למדי המצויד במסכי פלומה, שולחנות נמוכים וכריות צבעוניות, שמזכיר יותר מכול גסטהאוס בהודו. החדר הזה, מידיה מאמין, הוא גאוותה של האוניברסיטה. סטודנטים מושלכים כאן בוויזות, שונות, מצויים במצבים מתחלפים של ערות. באחת הפינות פתחו שלושה חברים מרכז תקשורת שמ"רכב משני מחשבים ניידים, והם עוקבים מקרוב אחר משחקי ליגת האלופות. רק גרעינים חסרים להם.
 אני רושם מסקנה: חדר הפופים הוא מפלטם של הסטודנטים הנד"כאים, אלה שגרים בדריות שלא נעים להזמין אליהן אורחים, שאין להם כ"ל, שעדיין חיים עם ההורים בפתח תקווה. כאן הם מוצאים נחמה.

כמו בקוינג, האורות כאן דולקים כל הלילה ואיש אינו יכול לנחש מה השעה. 37 (1) אנשים התבלבלו ונשארו כאן עד 5:00. אחד מהם הוא רואי צור, בחור צרוד וטרודט עיניים, סטודנט למשפטים וניהול ונציג באגודת הסטודנטים. הפעם מתכנן צור לילה רגוע בספרייה, הוא עומד להישאר פה רק עד 3:00.
 "בבית אני לא מסוגל ללמוד", הוא מנמק. "אני בעיקר עוצר כל עשר דקות לאכול משהו. יותר מדי הסחות דעת. אני לומד בספרייה בעיקר בלילה. דווקא זה שיש פה רעש, שלא משתיקים אותך, זה מועיל".

את אלון, סטודנט לביולוגיה וללימודי אפריקה, אני פוגש ליד אחד המחשבים. "אני רוצה להיות וטרינר של אריות", הוא מסביר את בחירתו המוזרה בשני חוגי לימוד שכלאורה אין ביניהם קשר. "סתלבת

סטודנטים מושלכים כאן בזוויות שונות, מצויים במצבים מתחלפים של ערות. באחת הפינות פתחו שלושה חברים מרכז תקשורת שמורכב משני מחשבים ניידים, והם עוקבים מקרוב אחר משחקי ליגת האלופות. רק גרעינים חסרים להם